

Små forskningsprosjekt kan løse store problem

Enkel og smertefri fjerning av p-stav, revolusjon i ugresskampen og bærekraftig høsting fra havbunnen.

AV IDA VALSØ PUBLISERT 10. DES. 2022 OPPDATERT 2. MARS 2023

Panelsamtale: Kristin Sandereid (RemovAid AS), Dagny-Elise Anastassiou (Ava Ocean AS), Atilla Haugen (Biodrone AS) og Jonas Skybakmoen (panelleder) på årskonferansen for de regionale forskningsfondene i Trondheim 30. november. Foto: Ida Valsø

Dette er noen av temaene i prosjekt som har fått finansiering fra de regionale forskningsfondene (RFF) de siste årene. Nå har regjeringen varslet kraftige kutt i fondene – og med det mister de minste bedriftene hjelp til å utvikle gode ideer med stort utviklingspotensial. I Oslo er det full krise, der er det varslet at man vil legge ned virksomheten fra 2023.

Dårlige utsikter for bedrifter i storbyene

Et selskap som har fått støtte fra Regionalt forskningsfond Oslo er RemovAid AS. De var en av flere bedrifter som deltok på årskonferansen for de regionale forskningsfondene, og fortalte om deres resultater av et forskningsprosjekt.

RemovAid AS har utviklet et enkelt og kostnadseffektivt utstyr som kan benyttes av helsearbeidere verden over for å fjerne prevensjonsimplantater (p-stav) på vandring.

– Dette bidrar til enklere og tryggere bruk, og til god global kvinnehelse, fortalte daglig leder Kristin Sandereid fra scenen.

Kristin Sandereid i RemovAid viser fram utstyr for enklere fjerning av prevensjonsimplantater. Foto: Ida Valse

I fortsettelsen kan det bli svært vanskelig for små oppstartsbedrifter i bynære områder å finne midler som kan støtte opp om forskningsaktiviteter i en tidlig fase. Hvis regjeringens forslag blir stående, vil de regionale forskningsfondene dreies i retning av å bli et rent distriktpolitisk virkemiddel.

– Det kan bety et farvel til Arbeiderpartiets slagord «By og land – hand i hand». Å kutte i støtten til fylker med mye FoU-aktivitet er dårlig nytt for hele landet, sa Per Koch fra Forskningspolitikk i sitt innlegg.

Bærekraftig, effektivt og mindre risikabelt

På Steinkjer ligger dronefirmaet Biodrone som har spesialisert seg på dronetjenester til skog- og jordbruket.

– Vi kartlegger skogområder ved hjelp av droner og AI (kunstig intelligens), sa daglig leder Atilla Haugen.

Haugen fortalte hvordan et forskningsprosjekt har vært avgjørende for utviklinga i en liten, forskningsumoden oppstartsbedrift som deres.

– Vi er gode på drone, men kunne lite om skog. Gjennom forskningsmidler fra DistriktForsk (FORREGION) og Regionalt forskningsfond Trøndelag fikk vi hjelp til å samarbeide med forskere på agronomi for å se om de så potensial i teknologien vår, fortalte Haugen.

Biodrone jobber nå blant annet med å kartlegge ugressarten rødhyll. Ugresset bekjempes i dag manuelt av folk som trækker rundt i skogen og sprøyter en og en busk. Ved bruk av droneteknologi kan Biodrone detektere, dokumentere og bekjempe rødhyllen på en mye mer effektiv måte for både folk og miljøet.

Gjennom samarbeid med forskningsinstitusjoner har Biodrone fått stadfestet at det er behov for teknologien deres, og at de kan utvikle nye innovative tjenester til stor fordel for skogbruket. Foto: Biodrone.

Godt virkemiddel i møtet med bedrifter uten forskningserfaring

Vincent Fleischer, i SINTEFs konsernledelse, fortalte hvordan SINTEF har bygd opp sine regionskontorer og kompetanse i samarbeid med lokalt næringsliv. Gjennom de regionale forskningsvirkemidlene blir SINTEF kjent med forskningsumodne bedrifter, mens bedriftene får økt innsikt i hva forskning kan gi av effekter for dem. I deres portefølje finnes det mange eksempler på RFF-prosjekter som har utviklet seg fra et mindre forskningsprosjekt, videre til Forskningsrådet og til EU.

I Ålesund har SINTEF sitt regionskontor vokst fra 2 til 17 medarbeidere på noen få år. Et av prosjektene de har hatt glede av å samarbeide med er Ava Ocean AS, som ved hjelp av Regionalt forskningsfond Møre og Romsdal har utviklet en ny fangstteknologi for å kunne høste sjømat fra havbunnen på en skånsom og effektiv måte.

Dagny-Elise Anastassiou, som er bærekraftsansvarlig i bedriften, fortalte stolt at de nå har fått en 5-årig prøvekvote på haneskjell i Barentshavet.

– I høst setter vi i gang høsting om bord i vårt fangstskip Arctic Pearl. I løpet av de neste månedene skal jeg og resten av mannskapet bidra til å kartlegge og dokumentere effekten av den nye fangstmetoden på havbunnen. Det kan være starten på en ny industri.

Skipet Arctic Pearl er det første i verden utstyrt med Ava Oceans høsteteknologi. Her under ombyggingen ved Fiskerstrand Verft i Ålesund denne høsten. Foto: Ava Ocean

Viktige for næringsliv og kommuner

At de regionale forskningsfondene har en viktig rolle for SMB (små- og mellomstore bedrifter) og kommuner, var det stor enighet om under den politiske dialogen på årskonferansen for de regionale forskningsfondene i Trondheim 30. november.

– De regionale forskningsfondene har vært, og er viktige for Senterpartiet, sa Maren Grøthe, stortingsrepresentant for Senterpartiet i utdanningskomiteen på videohilsen fra Stortinget. Ingen representanter fra Senterpartiet kunne delta på konferansen, men Arbeiderpartiet og SV stilte.

Politikerne var invitert til å diskutere forskningspolitikken og oppfordret både fylkespolitikere og de regionale forskningsfondene til å bli enda flinkere til å vise fram det viktige arbeidet de gjør.

Politisk dialog: Jonas Skybakmoen (journalist og kommentator, dialogleder), Anne Kjersti Fahlvik (Forskningsrådet), Freddy Øvstegård (Stortingets utdannings- og forskningskomité, SV) og Lise Selnes (Stortingets utdannings- og forskningskomité, AP).

Må med i langtidsplan

Formålet med de regionale forskningsfondene er å styrke regionenes forskningsevne gjennom tilskudd til forskning og innovasjon og mobilisering til økt FoU-innsats.

Gjennom det siste tiåret har prosjektmidlene til de regionale forskningsfondene vært ettertraktet og aktiviteten og prosjektporteføljene i fondene er store. Flere deltakere på årskonferansen gav uttrykk for en bekymring om at kuttene i de regionale forskningsfondene nå vil føre til en høyere terskel for forskningsdrevet innovasjon hos forskningsumodne bedrifter i regionene.

– I langtidsplanen for forskning og høyere utdanning, mangler regionale planer helt, og det er ganske alvorlig, kommenterte Jone Engelsen, sekretariatsleder for RFF Vestland fra salen.

Freddy Øvstegård fra SV var enig i innspillet, og sa at komiteen skal behandle langtidsplanen og lage en innstilling, og at Stortinget bør få inn det regionale perspektivet hvor de regionale forskningsfondene som virkemiddel har en naturlig plass.

Viktig rolle som giftekniv mellom bedrifter og forskere

Norsk næringsliv består hovedsakelig av små og mellomstore bedrifter (SMB). Faktisk er mer enn 99 prosent av alle bedrifter i Norge SMB, ifølge NHO. Felles for mange av disse bedriftene er at de ikke kjenner til forskningsmiljøene – og forskningsmiljøene kjenner ikke til bedriftene. Det trengs koblingsbokser mellom disse miljøene for å få til gode innovasjon- og utviklingsprosjekt.

– Det trengs giftekniver mellom bedrifter og forskere, og de regionale forskningsfondene har denne koblingskompetansen. Det sa fylkesordfører i Trøndelag, Tore O. Sandvik, i sitt innlegg på årskonferansen.

Lise Selnes, stortingsrepresentant for Arbeiderpartiet, sa også at de regionale forskningsfondenes nærhet til bedrifter og kommunene er viktig for regionene. Hun viste blant annet til familiebedriften Johansens Skogsdrift AS i Elverum, som gjennom Regionalt forskningsfond Innlandet har fått hjelp til å forske på bioaktive produkter fra skogsdrift. Som i sin tur gir bedriften flere bein å stå på.

Meldinger ved utskriftstidspunkt 10. juni 2026, kl. 03.40 CEST

Det ble ikke vist noen globale meldinger eller andre viktige meldinger da dette dokumentet ble skrevet ut.